

4. Пузирьова П. В. Основні положення розробки і реалізації фінансової стратегії суб'єктів бізнесу в умовах сталого розвитку / П. В. Пузирьова // Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects : the 9th International scientific and practical conference, Berlin, Germany, February 20-22, 2022. – MDPC Publishing, Germany, February, 2022. – P. 385-391.

5. Халіляєва О. В. Сутність та значення економічного потенціалу, його місце в економіці країни: сучасний аспект в умовах сталого розвитку / О. В. Халіляєва, П. В. Пузирьова // Формування ринкових відносин в Україні. – 2021. – № 12 (247). – С. 33-40.

6. Гнатенко І. А. Моделювання сценаріїв стійкого розвитку підприємств в умовах глобалізації та діджиталізації: управлінський аспект / І.А. Гнатенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2021. – № 16. – С. 20-25.

УДК: 378(470):355.01

Ю. Бірюкова, Н. Крахмальова

KNUTD@edu.ua

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ

НАПРЯМИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ЗАРУБІЖНИХ ПРАКТИК

Після військового повномасштабного вторгнення росії на суверенну територію України, багато українців, у тому числі і студентів, педагогів та науковців, отримали статус внутрішньо переміщених осіб або біженців, у зв'язку із міграцією як у межах України так і за кордон. Учасники освітнього процесу опинилися в різних умовах, багато освітян та студентів втратили доступ до свого місця роботи та навчання. Система вищої освіти України вперше постала перед безпрецедентними викликами досі небаченої війни. Заклади вищої освіти України зазнали серйозних втрат і руйнувань внаслідок війни, багато університетських споруд зруйновано. Крім того, стикнулися з проблемою відтоку як викладацького складу так і здобувачів освіти через вимушену їх міграцію та мобілізацію до збройних сил України. У цьому контексті варто зазначити, що до Збройних Сил України активно долучилися 32 студенти і 12 викладачів та співробітників Київського національного університету технологій та дизайну (КНУТД), а також 28 осіб у теробороні. За таких умов система вищої освіти адаптувала освітній процес до реалій сьогодення. Нагальним постало вирішення питань оперативного реагування на виклики повномасштабної війни задля збереження життя всіх учасників освітнього процесу і, водночас, реалізації їх права на освіту, а саме, створення безпечного середовища та запровадження дистанційної форми навчання, ефективність якого залежить від наявних електронних ресурсів. Вищим навчальним закладам вдалося розробити ефективні рішення для стабілізації навчального процесу в складних умовах, виробити практичні рішення проблем, які можуть виникнути в процесі соціальної адаптації здобувачів вищої освіти до навчання під час війни [1]. Важливу роль відіграла в цьому мотивація усіх учасників навчального процесу продовжувати навчати і навчатися. Варто зазначити, що у КНУТД впроваджена інформаційна система «Модульне середовище освітнього процесу» (МСОП) КНУТД, яка являє собою програмний продукт, створений на платформі Moodle та призначений для забезпечення взаємодії між викладачем та студентом. Головною метою функціонування МСОП є підвищення якості освітнього процесу здобувачів вищої освіти за різними формами навчання (денної, заочної, дистанційної) шляхом забезпечення доступу учасників освітнього процесу до якісних електронних освітніх ресурсів з навчальних дисциплін Університету. У МСОП розміщено навчально-методичні матеріали дисциплін для самостійної роботи студента, до яких відносяться конспекти лекцій, методичні вказівки для виконання контрольних (курсів) робіт, додаткова інформація та підсумкові (контрольні) тести. До переваг МСОП слід віднести: можливість використання необхідних дидактичних матеріалів; цілодобовий доступ до модульного середовища; можливість отримання доступу до системи з будь-якого приєднаного до мережі Інтернет комп'ютера; наявність графіків тестування та можливість виконання тестів; можливість передачі на перевірку виконаних завдань; забезпечення спілкування з викладачем, іншими студентами через форум, електронну пошту; адаптація сайту до вимог користувачів. Завдяки інформаційним ресурсам, засобам автономного живлення, КНУТД вдалося налагодити освітній процес ще до війни, за умов карантину з метою запобігання поширенню COVID-19.

В реаліях сьогодення у закладах вищої освіти зростає роль національного виховання як пріоритетної освітньої складової, завдання якої полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти національних ціннісних орієнтирів на особистісному рівні, що передбачає цілеспрямоване створення умов для розвитку національної свідомості через становлення самодостатнього громадянина-патріота України, готового до виконання громадянських і конституційних обов'язків, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності громадян на основі духовно-моральних цінностей Українського народу, національної самобутності [3].

Велика заслуга у підтриманні вищої школи України належить міжнародним партнерам, яка полягає у розширенні форм співпраці між українськими та іноземними закладами вищої освіти. Підприємницькі університети слідом за політичними заявами урядів своїх країн засудили російську агресію проти України та висловили готовність надати всеосяжну підтримку освітянській спільноті України. На рівні окремих підприємницьких університетів та громадських об'єднань реакція на початок повномасштабної війни на Європейському континенті проявилася у формі організації акцій солідарності, публікації заяв із засудженням дій агресора та розриву контактів з російською університетською спільнотою. Європейські конференції ректорів Чехії, Німеччини та Іспанії одними з перших засудили дії росії та висловили готовність надати підтримку українським студентам і науковцям [5].

Сьогодні обмін кращими світовими практиками повоєнного відновлення сектору вищої освіти, наукових досліджень та інновацій є нагальною необхідністю не тільки для розвитку вищої освіти, а й економіки України в цілому. Україні необхідна трансформація мережі закладів вищої освіти, яка відповідатиме соціальним та економічним потребам сьогодення України, а саме, підтримці забезпечення інноваційного, навчального та дослідницького середовища. Із досвіду Польщі, слід вкладати кошти передусім у розвиток людського капіталу, збереження та розвитку науково-педагогічного персоналу. У освітній системі Польщі відбулися децентралізаційні процеси. Важливим рішенням стало надання закладам вищої освіти автономії в управлінні, тобто самостійного управління фінансовими, матеріальними та кадровими ресурсами. Підприємницькі вищі школи Польщі тісно взаємодіють із бізнесом. Основними донорами польських університетів є національні підприємства та великі корпорації. При підготовці фахівців університети враховують ринкову кон'юнктуру праці та акцентують увагу студентів на спеціальностях, які потребує бізнес. Практика Польщі у реформуванні вищої освіти вказує на спільні зусилля закладів вищої освіти, бізнесу та держави, які разом спроможні впливати на трансформацію вищої школи з досягненням вагомих результатів. Заклади вищої освіти Ірландії знаходяться у партнерських відносинах між собою. Для проведення науково-дослідних робіт можна скористатися можливостями наукових структур, інших закладів вищої освіти незалежно від місця їх знаходження. Така практика може бути дуже важливою на етапі відновлення вищої освіти в Україні. Фінляндія, як одна із країн світу, що має найкращу систему вищої освіти та найвищий рівень життя, у повоєнний період за пріоритет обрала інвестиції в освіту молоді, як інвестицію у розвиток своєї держави. З огляду на досвід цієї країни, до викладання у вищих навчальних закладах потрібно залучати фахівців-практиків, успішних у своїй сфері діяльності, як це роблять у розвинених країнах світу. В Естонії після повалення радянського режиму, більшу частину наукових інституцій приєднали до вищих навчальних закладів. Відбулася структуризація системи фінансування закладів вищої освіти, вироблено принципи якості, сформовано систему надання грантів незалежну від базового фінансування. Естонія вклала багато зусиль у розвиток вищої освіти та науки.

Отже, країни ЄС здобувають досвід реалізації стратегії розвитку вищих навчальних закладів, дослідницьких установ, зокрема, що регламентується рекомендаціями, задекларованими в Комюніке Європейської комісії від 18.01.2022 р.

Представлені пропозиції щодо співпраці у сфері вищої освіти спрямовані на підсилення внеску освітніх інституцій у життя суспільства країн Європейського Союзу, на участь вишів Європи в реалізації транснаціональних освітніх програм, у бік напрацювання можливостей із присудження спільних освітніх ступенів, щодо ефективної реалізації спільної дослідницької діяльності та інструментів Європейського простору вищої освіти [6].

Втім, для України необхідна власна стратегія розвитку вищої освіти, адаптована до існуючих економічних та політичних умов сьогодення країни. За основу якої, необхідно взяти вихід на якісно новий рівень вищої освіти у повоєнний період, а саме, розширення можливостей участі в міжнародних проектах і програмах закладів вищої освіти і наукових інституцій ЄС та інших країн, залучення іноземних студентів і викладачів, дослідників. До того ж, у повоєнний період слід враховувати значні зміни економічної, соціальної, демографічної та міграційної реальності в Україні [4]. Механізм запровадження в Україні коротких освітніх програм та часткових освітніх кваліфікацій, передбачає формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти, врегулювання питань присвоєння основних та додаткових професійних кваліфікацій у системі вищої освіти.

Список літератури

1. Левченко, М. Особливості соціальної адаптації здобувачів вищої освіти до освітнього процесу в умовах воєнного стану / М. Левченко, С. Феденько, А. Форостян // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Вип. 52, Том 2. – С. 185-192.
2. Ніколаєв Є. Вища освіта в Україні: зміни через війну: аналітичний звіт / Є. Ніколаєв, Г. Рій, І. Шемелинець. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2023. 94 с.
3. Про деякі питання національно-патріотичного виховання у закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 X? 641 : наказ МОН від 06.06.2022. [Ел. ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-nacionalno-patriotichnogo-vihovannya-v-zakladah-osviti-ukrayini-ta-viznannya-takim-sho-vtrativ-chinnist-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-16062015-641>

4. Стратегія розвитку вищої освіти України на 2022-2032 рр. [Ел. ресурс]. — Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/opublikovano-strategiyu-rozvitku-vishoyi-osviti-v-ukrayini-na-2022-2032-roki>
5. Ніколаєнко С. Вища освіта в Україні – через війну до європейського визнання. <https://dglib.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/71b546d3-3f7f-4b8a-94ef-5bb9b82b266c/content>
6. Commission communication on a European strategy for universities [El. resource]. – URL: <https://dglib.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/71b546d3-3f7f-4b8a-94ef-5bb9b82b266c/content>

УДК 378.162

M. Shkoda ¹, DEc, associate professor,

A. Kahramanoğlu ², Assoc. Prof., *Head of Dep./ Entrepreneurship and Innovation(Interdisciplinary)*

¹*Kyiv National University of Technologies and Design*

²*Ondokuz Mayıs University*

MARKETING DEVELOPMENT OF THE UNIVERSITY ECO-TERRITORY

To solve environmental problems that are acute in Ukraine and in the world, active participation of society and a developed environmental culture are required.

One of the powerful “triggers” that led to an understanding of the scale of environmental problems appeared a little later, in the 70s of the last century - it was the report of Dennis Meadows’ group “The Limits to Growth”. This report to the Club of Rome was published in 1972: it essentially said that there are too many people on the planet and they are only increasing, but our natural resources, on the contrary, are rapidly declining.

Even later, the understanding of the potential environmental crisis that awaits humanity forced changes in the activities of the ruling circles, then business, and then universities.

For the formation of a developed environmental culture, mass environmental education is important, and a large role in this belongs to the education system, as well as the exchange of experience between universities and partnerships between them.

A major role today should be given to the corporate health of employees and the creation of an appropriate institutional environment for the functioning of the university ecosystem, a platform that will promote environmental awareness and awareness of socially vulnerable persons in accordance with national priorities and global trends in scientific and technical development, reintegration of socially and psychophysically vulnerable persons into active socio-economic and labor activity.

Therefore, it is important to implement the experience of other countries in the reintegration and recreation of socially vulnerable persons to a socially active life, which involves the use of fundamentally new interactive tools. In most countries, there are various support programs for socially vulnerable persons, both at the national and regional levels

In 2010, the University of Indonesia (UI) initiated a world university ranking, which later became known as the UI Green Metric World University Rankings. Its purpose is to quantify efforts to support the sustainability (environmental) of campuses. The rating as a whole is based on the conceptual framework of the environment, economy and justice. Over ten years, the number of participants increased from 95 to 912 universities from 84 countries

According to this ranking of universities in the world, where "green" solutions and innovations are implemented, for 2022, 17 Ukrainian institutions of higher education were included in the ranking, among which the Kyiv National University of Technologies and Design is in the TOP-10 best (Fig. 1) and 83 Turkish institutions of higher education, among which Ondokuz Mayıs University occupies the 40th position and 469 in the overall ranking (Fig. 2).

Therefore, this rating only confirms the stipulated cooperation within the framework of the international project between the Kyiv National University of Technologies and Design (KNUTD) and Ondokuz Mayıs University in terms of marketing development of the university's eco-territory.

It should be noted that the GreenMetric Rating takes into account the main criteria, including: the introduction of environmental education components in the educational process, energy efficiency improvement projects, university policy on rational consumption and energy saving, rational use of water resources, waste storage and processing, assessment of the area of green plantations on campus area and other indicators. The ranking aims to promote academic discourse on sustainability in education and campus greening, social change associated with the university, taking into account the goals of sustainable development, self-assessment of campus sustainability for higher education institutions around the world, informing government, international and local environmental agencies and society about sustainability programs on campus.